

OBRAZLOŽENJE
MAKROEKONOMSKIH POKAZATELJA
U PRVOM POLUGODIŠTU 2017. GODINE

MAKROEKONOMSKA KRETANJA U PRVOM POLUGODIŠTU 2017. GODINE

U prvom polugodištu 2017. godine nastavljena su pozitivna kretanja u domaćem gospodarstvu. U prvom tromjesečju 2017. ostvaren je međugodišnji realni rast bruto domaćeg proizvoda (BDP) od 2,5%, dok prva procjena za drugo tromjesečje ukazuje na ubrzanje rasta gospodarske aktivnosti na 2,8%. Nastavak oporavka gospodarske aktivnosti tijekom 2017. povoljno je djelovao na tržište rada, a inflacija je bila stabilna na prosječnoj razini od 1,1% u prvom polugodištu. Uz i dalje visoku likvidnost financijskog sustava, nastavljen je postupni oporavak kreditne aktivnosti banaka.

Tablica 1. Osnovni makroekonomski pokazatelji Republike Hrvatske

	2017.						2017.		2017.
	I	II	III	IV	V	VI	I - III	IV - VI	I - VI
Bruto domaći proizvod, % godišnja promjena, realno ¹	-	-	-	-	-	-	2,5	2,8	2,7
Indeks potrošačkih cijena, % godišnja promjena	0,9	1,4	1,1	1,4	1,1	0,7	1,1	1,1	1,1
Industrijska proizvodnja, % godišnja promjena	3,9	2,5	-0,1	-0,6	3,3	4,0	2,0	2,2	2,1
Promet od trgovine na malo, % godišnja promjena, realno	2,6	5,6	7,2	2,8	3,5	7,8	5,2	4,8	5,0
Indeks građevinskih radova, % godišnja promjena	-2,7	2,6	3,4	3,3	1,0	2,3	2,5	1,4	1,7
Broj noćenja turista, % godišnja promjena	13,1	11,4	-10,9	52,8	-3,4	34,5	0,5	25,7	23,2
Stopa registrirane nezaposlenosti, % ¹	15,4	15,3	14,4	13,2	11,7	10,8	15,0	11,9	13,5
Izvoz roba, % godišnja promjena (HRK) ¹	28,8	14,5	25,6	0,9	11,1	5,9	22,7	6,1	13,9
Uvoz roba, % godišnja promjena (HRK) ¹	15,9	7,2	20,0	3,2	14,7	1,0	14,5	6,3	10,1
Prosječan tečaj HRK/EUR	7,53	7,45	7,42	7,44	7,43	7,41	7,47	7,43	7,45
Inozemni dug, milijuni EUR	42.122	42.034	43.804	41.958	-	-	43.804	-	-
Plasmani privatnom sektoru, % godišnja promjena ²	0,9	0,8	0,8	0,8	1,0	1,8	0,8	1,8	1,8

¹ Privremeni podaci.

² Na temelju transakcija.

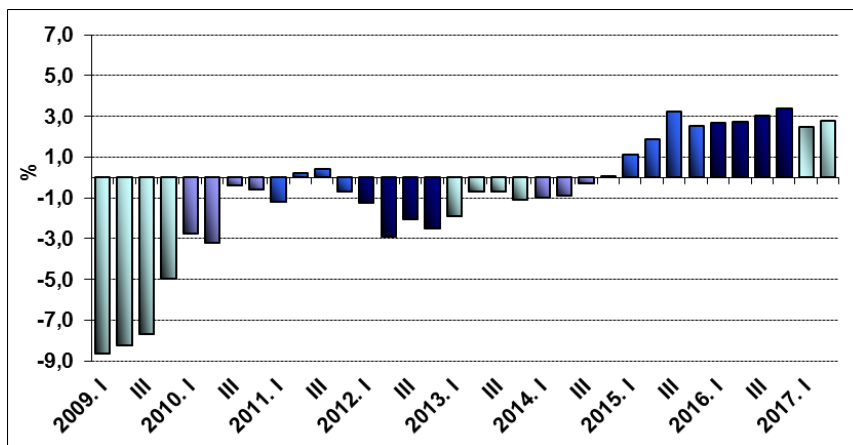
Izvor: Državni zavod za statistiku, Hrvatska narodna banka

BDP je u prvom tromjesečju 2017. ostvario realni rast od 2,5% u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine. Domaća potražnja dala je pozitivan doprinos povećanju BDP-a, najvećim dijelom potaknuta potrošnjom kućanstava, dok je neto inozemna potražnja zabilježila negativan doprinos. Gledajući pojedinačno, najveći pozitivan doprinos rastu BDP-a u prvom tromjesečju 2017., u iznosu od 3,3 postotna boda, došao je od izvoza roba i usluga, koji je realno povećan 8,6%. Pritom je rastu ukupnog izvoza najvećim dijelom pridonio izvoz roba koji je zabilježio realni rast od 14,9%, dok je izvoz usluga blago povećan za 1,0%. Potrošnja kućanstava realno je povećana 3,5% u prvom tromjesečju 2017., čime je pridonijela rastu BDP-a s 2,1 postotnim bodom. Na njen rast tijekom prvog tromjesečja djelovali su rast zaposlenosti uz realni rast neto plaća uslijed porezne reforme te pozitivno kretanje pouzdanja potrošača početkom godine. Bruto investicije u fiksni kapital zabilježile su realni rast od 5,4%, što je rezultiralo njihovim pozitivnim doprinosom od 1,1 postotnog boda. Državna potrošnja zabilježila je realni rast od 1,6%, pridonijevši s 0,3 postotna boda promjeni BDP-a. Intenziviranje rasta finalne potražnje dovelo je do snažnog realnog rasta uvoza roba i usluga od 10,1% u prvom tromjesečju, čime je njegov negativan doprinos promjeni BDP-a iznosio - 4,8 postotnih bodova.

Obračun BDP-a s proizvodne strane pokazuje da su u prvom tromjesečju 2017. sve djelatnosti osim poljoprivrede pozitivno doprinijele realnom rastu bruto dodane vrijednosti od 2,2%. Najveći doprinos (+0,6 postotnih bodova) došao je od rasta bruto dodane vrijednosti u trgovini, prijevozu i turizmu (od 3,2%) te industriji (doprinos od +0,5 postotnih bodova, odnosno rast od 2,3%).

Prva procjena pokazuje da je realni međugodišnji rast BDP-a iznosio 2,8% u drugom tromjesečju 2017., pri čemu je najznačajniji pozitivan doprinos rastu BDP-a došao od potrošnje kućanstava. Prema prvoj procjeni, u prvom polugodištu 2017. godine realni rast BDP-a iznosio je 2,7%.

Grafikon 1. Realni međugodišnji rast bruto domaćeg proizvoda

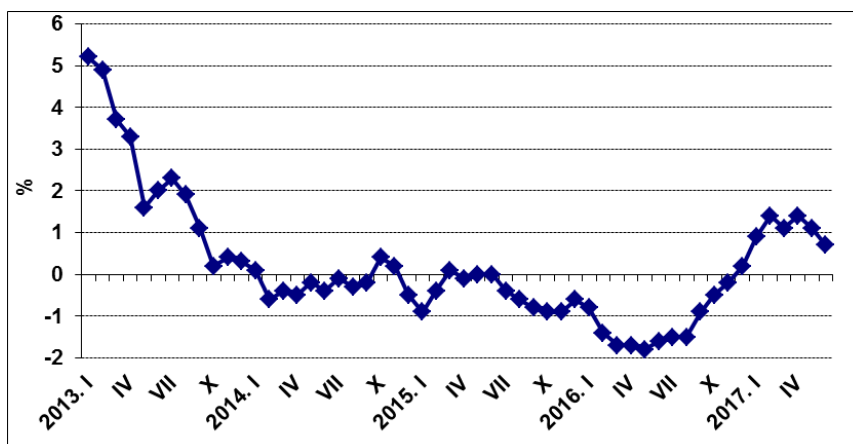
Izvor: Državni zavod za statistiku

Kretanja na tržištu rada u prvom polugodištu 2017. upućuju na snažno smanjenje nezaposlenosti. Prosječan broj registriranih nezaposlenih kod Hrvatskog zavoda za zapošljavanje (HZZ) je u prvom polugodištu 2017. iznosio 210,2 tisuće, što je smanjenje od 19,4% u usporedbi s istim razdobljem 2016. U istom razdoblju prosječna administrativna stopa nezaposlenosti iznosila je 13,5%, što je 2,5 postotnih bodova niže nego u istom razdoblju prošle godine. Podaci o osiguranicima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) ukazuju na porast broja osiguranika od 1,8% u prvom polugodištu 2017. na međugodišnjoj razini.

Prosječna mjesečna bruto plaća iznosila je 8.014 HRK u prvom polugodištu 2017. te je nominalno povećana 3,4%, a realno 2,3% u odnosu na isto razdoblje 2016. Prosječna neto plaća iznosila je 5.960 HRK, bilježeći nominalni rast od 5,0% te realni rast od 3,9% u odnosu na isto razdoblje 2016. Snažniji rast neto plaća od rasta bruto plaća posljedica je zakonskih izmjena pri oporezivanju dohotka od siječnja 2017.

U prvom polugodištu 2017. inflacija je iznosila 1,1%. Rastu potrošačkih cijena u prvom polugodištu najviše je pridonio rast cijena hrane (doprinos od 0,8 postotnih bodova), prvenstveno mesa, mlijeka, sira i jaja te povrća te rast cijena goriva i maziva za osobna prijevozna sredstva (doprinos od 0,6 postotnih bodova). S druge strane, najveći negativan doprinos rastu potrošačkih cijena došao je od međugodišnjeg pada cijene električne energije. Ukoliko se iz indeksa potrošačkih cijena isključe komponente energija i hrana, u prvom polugodištu 2017. bilježi se blagi međugodišnji porast preostalih komponenti od 0,6%.

Grafikon 2. Indeks potrošačkih cijena, međugodišnja promjena

Izvor: Državni zavod za statistiku

Prosječni tečaj kune prema euru iznosio je 7,45 kuna za euro u prvom polugodištu 2017. te je aprecirao za 1,5% u usporedbi s istim razdobljem 2016. Središnja banka je dva puta intervenirala na deviznom tržištu kako bi ublažila aprecijacijske pritiske na domaću valutu, otkupivši od poslovnih banaka ukupno 374 milijuna eura.

Visoka likvidnost financijskog sustava uz niske kamatne stope nastavljena je u 2017. godini, uz daljnji postupni oporavak kreditne aktivnosti banaka. Plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim države) na temelju transakcija¹ ostvarili su međugodišnji rast od 1,8% u lipnju 2017. godine, pri čemu je međugodišnji rast plasmana poduzećima iznosio 2,7%, a porast plasmana stanovništvu 2,1%.

Prema preliminarnim podacima, u prvom tromjesečju 2017. godine zabilježen je negativan saldo tekućeg računa bilance plaćanja u iznosu od 1,5 milijardi eura, koji je smanjen za 2,6% u usporedbi s istim tromjesečjem 2016. Najveći doprinos navedenom smanjenju ostvaren je poboljšanjem salda sekundarnog te primarnog dohotka. S druge strane, došlo je do povećanja negativnog salda na računu roba i neznatnog smanjenja pozitivnog salda računa usluga. Promatrajući kumulativno, u posljednja četiri tromjesečja ostvaren je pozitivan saldo tekućeg računa platne bilance u iznosu od 1,2 milijarde eura, odnosno 2,7% BDP-a.

Tijekom 2017. godine nastavljeno je smanjenje inozemne zaduženosti RH na međugodišnjoj razini. Prema posljednjim raspoloživim podacima, u travnju 2017. bruto inozemni dug iznosio je 42,0 milijarde eura. U odnosu na isti mjesec prethodne godine, bruto inozemni dug zabilježio je smanjenje u iznosu od 2,4 milijarde eura, odnosno 5,4%. Najveći doprinos njegovom međugodišnjem smanjenju u travnju došao je od smanjenja duga ostalih domaćih sektora. Osim toga, smanjenju bruto inozemnog duga pridonio je i dug drugih monetarnih financijskih institucija te opće države, dok je kretanje duga središnje banke te duga na temelju izravnih ulaganja djelovalo u suprotnom smjeru.

¹ Isključujući učinke tečajnih i cjenovnih prilagodbi te otpisa.